

Отже, естетичний досвід вчителя, що складається з естетичних знань та естетичної діяльності, має важливе значення для підвищення рівня естетичного виховання учнів молодшого шкільного віку. Для набуття учнями цього досвіду, учитель повинен залучати їх до різноманітних видів мистецтва, збагачувати уявлення про прекрасне, розвивати творчість, завдяки різним формам роботи. Необхідно використовувати всі доцільні та інноваційні засоби й методи для здійснення естетичного виховання дитини. Правильно розроблена система естетичного виховання учнів у кожному класі, у кожній групі, школі сприяє збагаченню духовної культури дитини, формуванню в неї високих моральних якостей.

Література

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ: Либідь, 2003. – Кн. 1. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 280 с.
2. Єщенко М. М. Шляхи забезпечення всебічного розвитку учнів у позакласній виховній роботі / М. М. Єщенко // Виховна робота в школі. – 2014. – №2. – С. 2-6.
3. Зайченко І. В. Педагогічна концепція С. Ф. Русової: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей вузів / І. В. Зайченко. – Чернігів: РВК «Деснянська правда», 2006. – 264 с.
4. Лисевич О. Формування мистецької культури майбутнього вчителя початкових класів як необхідної умови його творчого розвитку (у контексті інтегрованої програми «Мистецтво») / О. Лисевич // Початкова школа. – 2015. – № 11. – С. 55-57.
5. Стасюк Н.А. Естетичне виховання молодших школярів засобами образотворчого мистецтва / Н. А. Стасюк // Педагогічні науки. – 2012. - № 3. – С. 59-61.

УДК [37:005.56]:37.062/.064.3-027.233.2

ТОМАШЕВСЬКА М.О.
Мукачівський державний університет

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК УМОВА УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В НУШ

В умовах модернізації української освіти одним із напрямків оптимізації освітнього процесу є його спрямування на демократизацію взаємовідносин вчителя та учня, що відображається в нових підходах до навчання.

Відтак, надзвичайно важливо, що Нова українська школа працює на засадах педагогіки партнерства, головними аспектами якої визначено: учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями і прагненнями, є добровільними і зацікавленими причасниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат; діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями і батьками змінить односторонню авторитарну комунікацію «учитель-учень». Школа має ініціювати нове, ґрунтовне залучення родини до побудови освітньої траєкторії дитини. Освітникам здавна відомий так званий педагогічний трикутник: учитель, учні, батьки. Принаймні про користь застосування цієї схеми на практиці в школах наголошують скрізь: у наукових працях, у стінах педагогічних університетів, на шкільних педагогічних нарадах і семінарах.

Чітка взаємодія усіх трьох сторін має забезпечити відповідальне ставлення до освітнього процесу як учнів, так і батьків, і вчителів. Щоб педагогіка партнерства в Новій українській школі справді запрацювала, варто визначити рівень залученості та сфери впливу батьків на освітній процес у школі.

Більшість учених (І. Бех, Н. Бібік, Г. Назаренко) зазначають, що педагогіка партнерства базується на повазі до особистості; доброзичливості та позитивному ставленню; довірі у стосунках; принципі «діалог – взаємодія – взаємоповага»; розподіленому лідерстві (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); соціальному партнерстві (рівність сторін, добровільність взяття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [1]. Отже, педагогіка партнерства визначає такий спосіб співпраці між педагогом і дитиною, який не залишає поза увагою різницю в їхньому життєвому досвіді, знаннях та вміннях, але при цьому передбачає безумовну рівність у праві на повагу, доброзичливе ставлення та взаємну вимогливість.

До основних принципів педагогіки співробітництва належать: повага до особистості, доброзичливість та позитивне ставлення; довіра у стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання всіх домовленостей), розподілене лідерство.

Створення партнерських стосунків між учасниками освітнього процесу вимагають перш за все виключення авторитаризму та будь-яких проявів влади вчителя над учнями. Педагог разом із учнями та батьківським колективом повинні разом іти до спільної мети. При цьому у такій формі взаємовідносин ніхто із учасників не повинен панувати над іншими, а авторитет учителя повинен будуватися виключно на переконанні учнів у чеснотах та компетентності свого наставника.

Головними аспектами даного напрямку є:

- в підґрунті педагогіки партнерства знаходяться спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем та батьками;

- учні, батьки і вчителі об'єднуються спільними цілями і стають добровільними та зацікавленими причасниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат;

- школа повинна ініціювати нове, ґрунтовне залучення сім'ї у побудові освітньої траєкторії дитини;

- діалог та багатостороннє спілкування між батьками, учнями та вчителями замінить одностороннє авторитарне спілкування між учнями та вчителем. Нова українська школа буде працювати на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти. У рамках даної моделі вчителі будуть максимально враховувати права кожної дитини, її здібності, інтереси та потреби, таким чином реалізуючи на практиці принцип дитиноцентризму.

Таким чином, психологічну основу педагогіки партнерства складають суб'єкт-суб'єктні стосунки – співпраця двох суб'єктів. Цей тип взаємин є для навчально-виховного процесу оптимальним, бо, з одного боку, він зберігає за

вчителем функцію управління, а з другого, – дає учневі можливість діяти самостійно.

Тому завдання педагогів полягає у створенні атмосфери турботи і підтримки учнів, яка сприяла б розвитку їхніх можливостей, задовольняла їхні інтелектуальні, емоційні й соціальні потреби.

Співпраця учителя і учнів, партнерство на уроці, спільний процес пізнання і відкриттів, постійне створення ситуації успіху – ось складові самореалізації учня в освітньому середовищі. Треба прагнути, щоб дитина чи підліток не тільки володіли сумою знань зі шкільних предметів, але й усім досвідом демократичних відносин у суспільстві, навичками управління собою, своїм життям у колективі, вміння брати відповідальність за свою діяльність. Для цього вектор діяльності повертати на виховання готовності кожного учня до вирішення власних задач визначення свого місця в житті, успішного розвитку і реалізації своїх нахилів і інтересів.

Література

1. Бех, І. (2018). Компонентна технологія сходження зростаючої особистості до духовних цінностей. Початкова школа, 1, 5-10.

УДК [374:316.256]:502/504:37.015.311-057.874(437.6)(043.2)

ТУРОК О. С.
Мукачівський державний університет

ПОЗАШКІЛЬНІ ІНСТИТУЦІЇ, ЩО СПРЯМОВАНІ НА ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ СЛОВАЧЧИНИ

Сучасний стан навколишнього середовища потребує змін екологічної свідомості людства в такій мірі, як ніколи раніше. Тому дуже важливою зараз є робота з підростаючим поколінням.

В Словацькій Республіці екологічна освіта школярів проводиться Міністерством охорони навколишнього середовища та Міністерством освіти. Робота відбувається на загальнодержавному рівні і регламентується Законом про освіту [1] та Законом про охорону навколишнього середовища [2]. Також екологічна освіта та виховання спираються на інші важливі документи: Концепцію екологічної освіти 1997 року, Національну програму екологічних дій, Відомчу концепцію екологічної освіти до 2025 року [3].

Закон про освіту Словацької Республіки каже, що учень під час здобуття шкільної освіти повинен навчитися контролювати та регулювати свою поведінку, піклуватися та захищати своє здоров'я, включаючи здорове харчування та навколишнє середовище, та дотримуватись етичних цінностей людини [1]. Закон про охорону навколишнього середовища говорить, що «виховання, просвітлення та навчання проводяться таким чином, що призводять до мислення та дії відповідно до принципу сталого розвитку, до усвідомлення відповідальності за підтримку якості довкілля та окремих його компонентів та до поваги до життя у всіх його формах» [2].

Також значну увагу екологічній освіті приділяють Міністерство охорони здоров'я Словацької Республіки, що відслідковується в Плані дій щодо

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>